

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 4 lutego 1960 r.

w sprawie ustalania normatywu środków obrotowych na roboty w toku w rocznych planach techniczno-ekonomicznych państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych na rok 1960.

Na podstawie § 34 ust. 1 pkt 2 uchwały nr 17 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1960 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej przedsiębiorstw i zjednoczeń na 1960 r. (Monitor Polski Nr 13, poz. 61) oraz w związku z wprowadzeniem w budownictwie rozliczeń za zakończone elementy zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie dotyczy państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych podległych ministrom oraz radom narodowym.

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa planujące w układzie roku kalendarzowego ustalają normatyw robót w toku produkcji podstawowej w wysokości odpowiadającej rocznemu planowanemu kosztowi własnemu produkcji podstawowej dzielonemu przez 360 i pomnożonemu przez wskaźnik w dniach. Przedsiębiorstwa planujące w układzie 3-kwartalowego roku gospodarczego ustalają normatyw robót w toku produkcji podstawowej w wysokości odpowiadającej planowanemu kosztowi własnemu produkcji podstawowej w 1960 r. (wyliczonemu według obowiązującego planu na I kwartał 1960 r. i 3-kwartalowego planu na rok gospodarczy 1960 r.), dzielonemu przez 360 i pomnożonemu przez wskaźnik w dniach.

2. Wskaźnik w dniach powinien obejmować:

- 1) połowę ilości dni średniego prawidłowego cyklu produkcyjnego obejmowanego kolejnymi fakturami, zwiększoną o
- 2) przeciętną planowaną ilość dni przeznaczoną na odbiór i zafakturowanie robót.

§ 3. 1. Średni prawidłowy cykl produkcyjny elementów rozliczanych po ich zakończeniu należy obliczyć w następujący sposób:

- 1) na podstawie analizy czasu prawidłowych cykli produkcyjnych w kilku wybranych obiektach (metodą reprezentacyjną) ustalić przeciętny cykl produkcyjny elementów w poszczególnych rodzajach budownictwa,
- 2) następnie na podstawie udziału poszczególnych rodzajów budownictwa w programie produkcji przedsiębiorstwa na 1960 r. i średniego cyklu produkcyjnego elementów (pkt 1) ustalić średni ważony okres cyklu produkcyjnego elementów w przedsiębiorstwie.

Zestawienie rodzajów budownictwa, dla których należy ustalić średnie cykle produkcyjne, podaje załącznik nr 1.

2. Średni cykl produkcyjny elementów i obiektów rozliczanych miesięcznymi fakturami obmiarowymi lub na podstawie procentowego zaawansowania robót ustala się na 30 dni.

3. Sposób obliczenia cyklu produkcyjnego elementów w przedsiębiorstwie podaje się w załączniku nr 2.

§ 4. Przeciętny planowany okres przeznaczony na odbiór i zafakturowanie robót ustala się na:

- 15 dni — dla robót rozliczanych według zakończonych elementów (10 dni na odbiór robót oraz 5 dni na wystawienie faktury),
- 10 dni — dla robót rozliczanych miesięcznymi fakturami obmiarowymi lub na podstawie procentowego zaawansowania robót licząc od daty ustalenia stanu robót.

§ 5. 1. Właściwi ministrowie, a w odniesieniu do przedsiębiorstw podległych radom narodowym — prezydium wojewódzkich rad narodowych udzielią zjednoczeniom i zarządom nadzorującym przedsiębiorstwa budowlano-montażowe wytycznych co do metody wyliczania normatywu robót w toku do planowania na rok 1960, w ramach wydawanych przez nich wytycznych dotyczących zakresu i metody opracowania planów techniczno-ekonomicznych na rok 1960.

2. Na podstawie wytycznych, o których mowa w ust. 1, zjednoczenia i zarządy udzielią przedsiębiorstwom budowlano-montażowym szczegółowych wskazówek co do podziału robót na elementy w poszczególnych rodzajach budownictwa. Wskazówki te powinny służyć za podstawę do opracowania normatywów.

3. Ministerstwa, zjednoczenia i zarządy prześlą wytyczne i wskazówki, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) dotyczące przedsiębiorstw podległych ministrom — do central właściwych banków,
- 2) dotyczące przedsiębiorstw podległych radom narodowym — do oddziałów wojewódzkich właściwych banków.

4. Przedsiębiorstwa przystępują do opracowania normatywów robót w toku niezwłocznie po ustaleniu programu produkcyjnego — jako pierwszego etapu prac nad planem ekonomiczno-technicznym na 1960 r. Po ustaleniu wielkości średniego cyklu produkcyjnego elementów i obliczeniu wielkości normatywu robót w toku oraz wzrostu tego normatywu w stosunku do normatywu roku ubiegłego — przedsiębiorstwa przesyłają dane te wraz z ich uzasadnieniem, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 lutego 1960 r., do jednostek bezpośrednio nadrzędnych (zjednoczeń, zarządów, prezydiów wojewódzkich rad narodowych) oraz do oddziałów banków finansujących. Uzasadnienie wielkości normatywu powinno zawierać co najmniej obliczenie średnich cykli produkcyjnych elementów w poszczególnych rodzajach budownictwa oraz udział poszczególnych rodzajów budownictwa w ogólnej wartości planowanej produkcji budowlano-montażowej na rok obrachunkowy (tj. kalendarzowy albo I kwartał i 3-kwartalowy) 1960.

5. W ciągu 5 dni po otrzymaniu danych, o których mowa w ust. 4, oddziały banków przedłożą swoje opinie co do tych danych oddziałom wojewódzkim banków, właściwym ze względu na siedziby jednostek bezpośrednio nadrzędnych nad przedsiębiorstwami.

6. Oddziały wojewódzkie banków przekażą swoje opinie w sprawie prawidłowości danych, o których mowa w ust. 4, jednostkom bezpośrednio nadrzędnym nad przedsiębiorstwami.

7. Przy rozpatrywaniu prawidłowości średniego cyklu produkcyjnego i normatywów robót w toku jednostki nadrzędne obowiązane są uwzględnić opinie oddziałów wojewódzkich banków w tej sprawie. W razie rozbieżności stanowisk ostateczną decyzję wydaje właściwe ministerstwo w porozumieniu z centralą banku.

8. Po uzgodnieniu z bankami wielkości ustalonych normatywów jednostki nadrzędne zatwierdzą w terminie do

dnia 25 lutego 1960 r. dla każdego podległego im przedsiębiorstwa obowiązujące wielkości w zakresie:

- średniego cyklu produkcyjnego elementów na 1960 r.
- normatywu robót w toku na 1960 r., wyrażonego w złotych.

W tym samym terminie jednostki nadrzędne sporządzają zestawienia zatwierdzonych wielkości cykli produkcyjnych i normatywów podległych przedsiębiorstw i przesyłają je do właściwych ministerstw i central banków.

§ 6. Po otrzymaniu zatwierdzonych wielkości normatywów przedsiębiorstwa wprowadzają je do planów techniczno-ekonomicznych i kończą pracę nad planami w terminie do dnia 29 lutego 1960 r.

Plany techniczno-ekonomiczne przedsiębiorstw powinny być sporządzone w ten sposób, aby uwidoczniły różnice w zakresie kosztów, sprzedaży, akumulacji i normatywów środków obrotowych, wynikłe ze zwiększenia robót w toku w związku z wprowadzeniem systemu faktuowania według elementów scalonych zakończonych.

§ 7. Opracowywanie i zatwierdzanie całości planu techniczno-ekonomicznego odbywa się w dalszych stadiach prac według ogólnych przepisów.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1960 r.

Minister Finansów: w z. J. Trendata

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lutego 1960 r. (poz. 65).

ZESTAWIENIE RODZAJÓW BUDOWNICTWA, DLA KTÓRYCH NALEŻY USTALIĆ ŚREDNI CYKL ELEMENTÓW NA 1960 r.

1. Budownictwo mieszkaniowe	21. Fundamenty pod maszyny i urządzenia
2. Budownictwo użyteczności publicznej i administracyjnej	22. Fundamenty specjalne (pale, studnie, kesony itp.)
3. Budownictwo wiejskie	23. Roboty wiertniczo-badawcze
4. Hale i budynki przemysłowe żelbetowe monolityczne	24. Roboty wiertniczo-studienne
5. " " " " " prefabrykowane	25. Roboty górnicze
6. " " " " " stalowe	26. Regulacja rzek i kanały wodne
7. Roboty elewacyjne (wykonywane odrębnie)	27. Budowle wodne (jazzy, śluzy itp.)
8. Elewatory, spichrze, silosy	28. Budowle morskie, portowe i wybrzeża
9. Chłodnie składowe	29. Rurociągi technologiczne dla celów przemysłowych
10. Piece przemysłowe	30. Kolektory
11. Kominy fabryczne	31. Sieć wodociągowa
12. Chłodnie kominowe drewniane	32. Sieć kanalizacyjna
13. " " " " " żelbetowe	33. Sieć gazowa
14. Drogi i ulice	34. Energetyczne i teletechniczne sieci kablowe
15. Nawierzchnie kolejowe	35. Energetyczne i teletechniczne sieci napowietrzne
16. Nawierzchnie tramwajowe	36. Montaż urządzeń elektrycznych
17. Mosty i wiadukty (drewniane, stalowe i żelbetowe)	37. Montaż sieci trakcyjnych
18. Montaż konstrukcji przemysłowych (dźwigi, estakady itp.)	38. Obiekty budynkowe na terenach kolejowych
19. Montaż urządzeń przemysłowych	39. Elektryfikacja linii kolejowych
20. Montaż zbiorników	40. Zabezpieczenie ruchu i łączności

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lutego 1960 r. (poz. 65).

SPOSÓB OBLICZENIA ŚREDNIEGO CYKLU PRODUKCYJNEGO

Przykład I

Przedsiębiorstwo zaplanowało produkcję na 1960 r. wartości 84.000 tys. zł, której koszt własny wynosi 75.600 tys. z tego:

- 1) 72.000 tys. zł stanowi wartość produkcji rozliczanej za zakończone elementy,
- 2) 3.600 tys. zł stanowi wartość produkcji rozliczanej obmiarowo fakturami miesięcznymi.

Ogólny wzór na obliczenie normatywu:

$$N = \frac{K}{360} \times \left(\frac{W1}{2} + W2 \right), \text{ w którym}$$

K = koszt własny produkcji 1960 r.

W1 = średni cykl produkcyjny elementów scalonych w dniach

W2 = wskaźnik 15 lub 10 dni (§ 4 zarządzenia).

Obliczenie normatywu dla produkcji podanej w punkcie 1

Obliczenia W1 dokonuje się w sposób następujący: ustalono, że przedsiębiorstwo rozlicza według elementów produkcję o wartości 80.000 tys. złotych, z czego przypada na

budownictwo mieszkaniowe	48.000 tys. zł — tj. 60% ogółu produkcji
budownictwo administracyjne	12.000 tys. zł — tj. 15% ogółu produkcji
hale i budynki przemysłowe żelbetowe prefabrykowane	8.800 tys. zł — tj. 11% ogółu produkcji
hale i budynki przemysłowe stalowe	11.200 tys. zł — tj. 14% ogółu produkcji
Razem	80.000 tys. zł — tj. 100% ogółu produkcji

Analiza cykli produkcyjnych poszczególnych elementów w trzech wybranych obiektach w budownictwie mieszkaniowym wykazuje, że wszystkie trzy obiekty posiadają razem 52 elementy scalone, z czego:

10 elementów o cyklu produkcyjnym	10—20 dni średnio	15 dni
6 " " " "	20—30 " "	25 " "
3 " " " "	30—40 " "	35 " "
12 " " " "	40—50 " "	45 " "
14 " " " "	50—60 " "	55 " "
6 " " " "	68—72 " "	70 " "
1 " " " "	90 " "	90 " "

Obliczenia średniego cyklu elementów w dniach dokonuje się za pomocą średniej ważonej, gdzie wagą będzie ilość elementów o danej długości cyklu produkcyjnego, a więc:

10 elementów	×	15 dni	=	150 dni
6	"	×	25 "	= 150 "
3	"	×	35 "	= 105 "
12	"	×	45 "	= 540 "
14	"	×	55 "	= 770 "
6	"	×	70 "	= 420 "
1	"	×	90 "	= 90 "
<hr/>				
52				2225 dni

$2225 : 52 = 42,7$ w zaokrągleniu 43 dni.

Cykl budowy przeciętnego elementu w budownictwie mieszkaniowym wynosi w podanym przykładzie — 43 dni.

Zakładając, że obliczony w podobny sposób cykl budowy przeciętnego elementu w pozostałych rodzajach budownictwa wyniesie:

w budownictwie administracyjnym	— 48 dni,
w budownictwie hal i budynków przemysłowych żelbetonowych	— 60 dni,
w budownictwie hal i budynków przemysłowych stalowych	— 55 dni,

to cykl budowy przeciętnego elementu w przedsiębiorstwie będzie rezultatem średniej ważonej budowy elementów, gdzie wagą będzie udział poszczególnych rodzajów budownictwa w ogólnej wartości produkcji rozliczanej według elementów.

Obliczenie:

60% × 43 dni	= 25,80
15% × 48 dni	= 7,20
11% × 60 dni	= 6,60
14% × 55 dni	= 7,70
<hr/>	
100%	47,30

Cykl budowy przeciętnego elementu w przedsiębiorstwie wynosi 47 dni.

$$\text{Normatyw } N_1 = \frac{72000}{360} \times \left(\frac{47}{2} + 15 \right) = \frac{72000 \times 38,5}{360} = 7700 \text{ tys. zł.}$$

Obliczenie normatywu dla produkcji podanej w pkt 2

$$\text{Normatyw } N_2 = \frac{3600}{360} \times \left(\frac{30}{2} + 10 \right) = \frac{3600}{360} \times 25 = 250 \text{ tys. zł.}$$

Normatyw łączny przedsiębiorstwa wynosi:

7700 tys. zł
250 tys. zł
<hr/>
<u>7950 tys. zł.</u>

Przykład II

(do stosowania w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo dysponuje danymi o rentowności poszczególnych rodzajów budownictwa).

Cykle w poszczególnych rodzajach budownictwa, obliczone zgodnie z przykładem I, wynoszą:

w budownictwie mieszkaniowym	— 43 dni,
w budownictwie administracyjnym	— 48 dni,
w budownictwie hal i budynków przemysłowych żelbetonowych prefabrykowanych	— 60 dni,
w budownictwie hal i budynków przemysłowych stalowych	— 55 dni.

W następnej kolejności oblicza się normatywy dla każdego rodzaju budownictwa oddzielnie (przyjmując, że rentowność we wszystkich rodzajach budownictwa jest jednakowa):

a) dla budownictwa mieszkaniowego:

wartość produkcji	48.000 tys. zł,
koszt własny produkcji	43.200 tys. zł,
przeciętny cykl elementu	43 dni.

$$\text{Normatyw robót w toku} = \frac{43.200 \cdot (21,5 + 15)}{360} = 4380 \text{ tys. zł;}$$

b) dla budownictwa administracyjnego:

wartość produkcji	12.000 tys. zł,
koszt własny produkcji	10.800 tys. zł,
przeciętny cykl elementu	48 dni.

$$\text{Normatyw robót w toku} = \frac{10.800 \cdot (24 + 15)}{360} = 1170 \text{ tys. zł;}$$

c) dla hal i budynków przemysłowych żelbetonowych prefabrykowanych:

wartość produkcji	8.800 tys. zł,
koszt własny produkcji	7.920 tys. zł,
przeciętny cykl elementu	60 dni.

$$\text{Normatyw robót w toku} = \frac{7.920 \cdot (30 + 15)}{360} = 990 \text{ tys. zł;}$$

d) dla hal i budynków przemysłowych stalowych:

wartość produkcji	11.200 tys. zł,
koszt własny produkcji	10.080 tys. zł,
przeciętny cykl elementu	55 dni.

$$\text{Normatyw robót w toku} = \frac{10.080 \cdot (27,5 + 15)}{360} = 1190 \text{ tys. zł.}$$

Łączny normatyw przedsiębiorstwa:

4380 tys. zł
1170 "
990 "
1190 "
250 "
<hr/>
<u>7980 tys. zł.</u>